

Världsarv, en bakgrund!

Framarbetad av Landskrona miljöförvaltning med hjälp av: <http://sv.wikipedia.org>:

”Svenska världsarv”

1991 fick Sverige sitt första världsarv - Drottningholms slott. Två år senare blev det ytterligare två: Birka med Hovgården samt Engelsbergs bruk. 1994 tillkom Hällristningsområdet i Tanum och Skogskyrkogården. Hansestaden Visby tillkom 1995. 1996 blev det ytterligare två världsarv: Gammelstads kyrkstad och Laponia. Listan utökades två år senare med Örlogsstaden Karlskrona med Karlskronavarvet. Därefter dröjde det fyra år innan nästa världsarv utsågs: Höga kusten. 2001 fick Sverige ytterligare två världsarv: Falun och Kopparbergslagen samt Södra Ölands odlingslandskap. 2004 tillkom Radiostationen i Grimeton. Idag har Sverige 14 världsarv. Det senaste och är Struves meridianbåge.

Kriterier:

Fram till och med 2004 gjordes urvalet utifrån två listor: en med sex kulturkriterier och en med fyra naturkriterier. Från och med 2005 är de sammanslagna till en enda lista med tio kriterier: Ett världsarv måste uppfylla minst ett av kriterierna nedan med undantag för kriterium *vi* som Världsarvskommittén endast antar som kriterium tillsammans med andra kriterier.

- (i) vara ett mänskligt mästerverk
- (ii) visa på viktiga förändringar inom arkitektur, stadsplanering, teknologi, monumental konst eller landskapsdesign
- (iii) bära på ett unikt eller ojämförligt vittnesbörd om en tradition eller civilisation (levande eller utdöd)
- (iv) vara en enastående representant för ett eller flera viktiga steg i människans utveckling
- (v) vara ett enastående exempel på mänsklig bosättning eller användning av land/vatten
- (vi) vara helt eller delvis associerad med händelser eller levande traditioner, med idéer eller trosuppfattningar, eller med enastående konstnärliga eller litterära verk av betydelse för hela världen
- (vii) innehålla fantastiska naturfenomen i ojämförligt vackra naturområden och estetiskt värde
- (viii) vara enastående exempel som representerar viktiga steg i jordens Historia
- (ix) vara enastående exempel som representerar betydelsefulla pågående ekologiska och biologiska processer inom evolutionen och utvecklingen av ekosystem
- (x) innehålla det allra viktigaste och mest betydelsefulla habitatet för påplatsen-bevarandet av biologisk mångfald.

Världsarvskonventionen

Bakgrunden till konventionen:

I början av 1960-talet påbörjade man bygga ut Assuandammen. Denna hotade att dränka Abu Simbel, ett av Egyptens stora kulturarv. För att rädda detta "världsarv" startade UNESCO en stor internationell räddningskampanj.

Arkeologiska utforskningar påskyndades i området som riskerade att bli översvämmat. Dessutom beslutade man att flytta Abu Simbel och Philae. Sten för sten monterades de ner och återuppbyggdes på säker mark. Kampanjen kostade omkring 80 miljoner USA-dollar. Hälften av pengarna kom från ett antal givmilda länder. Bortsett från att man blev tvingad att flytta kulturarven var kampanjen oerhört framgångsrik. Man hade visat att man med internationellt stöd och samarbete kunde rädda ett för hela världen betydelsefullt kulturarv. Framgången gav UNESCO modet att med hjälp av ICOMOS skriva ett utkast till en konvention som skulle skydda våra kulturarv.

Konventionen

Världsarvskonventionen (*Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage*) är den internationella överenskommelse som reglerar hur världsarven nomineras och läggs till listan. Konventionen antogs 1972 på UNESCO:s generalförsamlings 17:e kongress i Paris. Idag har 178 länder skrivit på konventionen, däribland Sverige som anslöt sig 1984.

Konventionen syftar till att få länderna som undertecknat den att säkra skyddet för sina natur- och kulturarv. Man vill också få de deltagande länderna att göra upp planer och bygga upp rapporteringssystem så att man kan hålla koll på världsarvens tillstånd och bevara dem i gott skick. Till sin hjälp har länderna världsarvskommittén, som enligt konventionen ska ställa upp med teknisk assistans och erbjuda professionell utbildning till länderna samt ge bidrag för att rädda de mest hotade världsarven.

Konventionen har inneburit att många länder har byggt upp en ordentlig organisation för att ta ansvar för sina natur- och kulturarv och gjort medborgarna i länderna medvetna om dessa. Många av världsarven som tidigare varit okända har blivit stora turistmagneter.